

Vergaderjaar 2006–2007

30 800 X

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2007

Nr. 79

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 maart 2007

Inleiding

De oorspronkelijke behoeftestelling van het *multi-purpose* fregat (M-fregat) dateert uit 1980. Het fregat is destijds ontworpen voor het in tijd van oorlog veiligstellen van de aanvoerlijnen naar Europa door het opsporen en vernietigen van oppervlaktestrijdkrachten en onderzeeboten. De uitvoering van deze taken moest ook onder luchtdreiging mogelijk zijn. Het voorziene operatiegebied betrof het oostelijke deel van de Noord-Atlantische Oceaan en de westelijke toegangsroutes naar het Kanaal.

De taakstelling van de vloot is sedert het verschijnen van de behoeftestelling voor M-fregatten echter ingrijpend gewijzigd. De Nederlandse zeemacht ontwikkelt zich van een op de open oceaan georiënteerde vloot naar een meer in de kustwateren opererende marine. Hierbij staat de ondersteuning en beïnvloeding van landoperaties vanuit zee centraal. Deze accentverschuiving is onder meer verwoord in de Prinsjesdag-brief 2003.

Op 14 oktober 2005 bent u per brief (Kamerstuk 30 300 X, nr. 9) geïnformeerd over de Marinestudie 2005. In deze studie is een pakket aan maatregelen gepresenteerd waarmee de samenstelling en de middelen van het Commando Zeestrijdkrachten (CZSK) beter worden afgestemd op de toekomstige taken. Belangrijke uitgangspunten van de studie blijven het toenemende belang van de ondersteuning en beïnvloeding van landoperaties vanuit zee, de toename van de taken lager in het geweldsspectrum en de afnemende omvang van de klassieke *sea control* en *sea denial* taken. Deze taken en het westerse maritieme overwicht blijven weliswaar van belang, maar vereisen geringere en ook andere middelen dan tijdens de Koude Oorlog.

De accenten die de Marinestudie 2005 legt, vergen investeringen in nieuwe capaciteiten en verbeteringen van huidige capaciteiten. Met deze brief informeer ik u over het programma voor de instandhouding en de

verbetering van de twee resterende M-fregatten bij het Commando Zeestrijdkrachten.

Behoeftte

M-fregatten zijn geschikt voor operaties in het gehele geweldsspectrum. Samen met de LC-fregatten en de onderzeeboten zijn de twee resterende M-fregatten in het hoge deel van het geweldsspectrum een belangrijke capaciteit binnen de maritieme component van de Nederlandse krijgsmacht. De M-fregatten blijven namelijk een onmisbare eenheid voor de beveiliging van andere maritieme eenheden en de bescherming van belangrijke maritieme knooppunten of handelsroutes. Tevens blijven de M-fregatten van belang voor de ondersteuning dan wel de aflossing van de toekomstige patrouilleschepen bij de uitvoering van taken in het lagere deel van het geweldsspectrum. De M-fregatten zijn in de eerste helft van de jaren negentig aan de sterkte van de vloot toegevoegd en het is noodzakelijk dat deze schepen worden gemoderniseerd. Vanwege de gewijzigde taakstelling van de vloot moeten de schepen worden aangepast om ook in de toekomst effectief te kunnen opereren in kustwateren.

De vervanging van de twee M-fregatten is planmatig voorzien omstreeks 2020. Om deze schepen tot het moment van vervanging op een doelmatige wijze in stand te kunnen houden en om een effectieve inzet in het gehele geweldsspectrum te kunnen garanderen, zijn diverse aanpassingen aan het platform en het Sensor- Wapen- en Commandosysteem (SEWACO) noodzakelijk. Het instandhoudingsprogramma bevat vier pijlers. Ten eerste dient een aantal scheepsplatformsystemen te worden vervangen of aangepast om te blijven voldoen aan de gestelde technische eisen en de huidige en voorzienbare wet- en regelgeving op het gebied van ARBO en milieu. Ten tweede dienen de schepen geschikt te worden gemaakt voor het opereren met de NATO *Frigate Helicopter* (NFH) NH90. Ten derde dient een aantal SEWACO-systemen te worden vervangen die door veroudering of slijtage niet meer doelmatig in stand kunnen worden gehouden. Ten slotte dient de capaciteit voor oppervlakesurveillance te worden verbeterd voor het opereren in kustwateren. Meer in detail heeft het instandhoudingsprogramma van de M-fregatten betrekking op de volgende onderdelen:

Scheepsplatform

De aanpassingen aan het platform betreffen onder andere de drinkwaterinstallatie. Tevens moet het systeem dat het koelwater voor de elektrische apparatuur, sensoren en wapensystemen levert, gedeeltelijk worden vervangen. Het gehele platform dient opnieuw te worden geconserveerd met een nieuw verfsysteem. Tot slot moet het automatiseringssysteem voor de platformtechnische installaties worden vervangen. Dit systeem bewaakt de status van de voortstuwing en de energievoorziening en signaleert eventueel brand en averij aan boord.

NH90

De NH90 is groter en zwaarder dan de huidige Lynx-helikopter. Teneinde het M-fregat geschikt te maken voor operaties met de NH90 moeten het vliegdek en de hangaar worden aangepast. Een onderdeel daarvan is het plaatsen van een helikoptertransportsysteem waarmee de NH90 vanuit de hangaar gecontroleerd naar en van het vliegdek kan worden verplaatst.

SEWACO

De modificaties aan het SEWACO-systeem betreffen vooral de aanpassing of vervanging van diverse computers, randapparatuur en systemen die niet meer kunnen worden onderhouden. Een belangrijk onderdeel is het *Combat Management System* (CMS). Met dit systeem worden sensoren en wapens centraal bewaakt en bediend. Het huidige CMS dient te worden vervangen door nieuwe commerciële hardware waarmee zowel bestaande als nieuw te plaatsen SEWACO-systemen kunnen worden geïntegreerd. Met het oog op het kunnen optreden in netwerken (*Network Enabled Capabilities*), moet ook het communicatiesysteem aan boord worden aangepast. Dit betreft de verbetering van de SATCOM-installatie en de implementatie van een moderne, beveiligde verbinding (SATURN) met onder andere de boordhelikopter en andere eenheden.

Sensor oppervlakteturveillance

Voor het opereren in kustwateren moet het schip worden voorzien van een nieuwe sensor voor oppervlakteturveillance. Deze verbeterde sensor (SEASTAR) moet geschikt zijn om in een meteorologisch en tactisch complexe omgeving snel een grote verscheidenheid aan kleine contacten te detecteren. Hierdoor wordt het omgevingsbewustzijn (*Situational Awareness*) sterk verbeterd. Een verbetering van deze capaciteit stelt een M-fregat beter in staat om eenheden met een hoge toegevoegde waarde (*High Value Units*) – zoals de amfibische transportschepen en de bevoorradingschepen – te beschermen tijdens operaties ter ondersteuning van landoptreden. Tevens draagt de verbeterde sensor voor oppervlakteturveillance bij aan de mogelijkheden tot zelfbescherming van het fregat.

Financiële aspecten

Het instandhoudingsprogramma van twee M-fregatten behelst een projectomvang groter dan 50M€ in de periode 2007 tot en met 2012. In het projectbudget zijn opgenomen de projectkosten en een risico-reservering voor zowel het platform als voor het SEWACO-pakket. In de commercieel vertrouwelijke bijlage van deze brief¹ vindt u aanvullende informatie over de projectkosten. De measures benodigd voor de werkzaamheden door het Marinebedrijf en het Centrum voor Automatisering en Missiekritische Systemen (CAMS) zijn beschikbaar binnen de bestaande capaciteit.

Personeels- en materieexploitatie

Het instandhoudingsprogramma leidt niet tot een aanpassing van de bemanning. Derhalve zijn er geen gevolgen voor de personeelexploitatie. Door de uitvoering van het project wordt een oplopende materieel-exploitatie voorkomen.

Internationale samenwerking

Van de zes afgestoten M-fregatten zijn er twee aan België verkocht, twee aan Chili en twee aan Portugal. België en Nederland streven naar een nauwe samenwerking bij het onderhoud, de instandhouding en het opwerken van de M-fregatten. Daarom hebben beide landen te kennen gegeven de configuratie van deze schepen zoveel als mogelijk gelijk te willen houden. Het verdient dan ook de voorkeur het instandhoudingsprogramma gezamenlijk met België uit te voeren. De Belgische defensieorganisatie is geraadpleegd bij het opstellen van deze behoeftestelling. Nadere details over de samenwerkingsmogelijkheden worden bezien in

¹ Ter vertrouwelijke inzage gelegd, **alleen voor de leden**, bij het Centraal Informatiepunt van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

de vervolgfases van het project. De mogelijkheden tot samenwerking met Chili en Portugal zijn nu nog onbekend. Deze landen zullen worden geraadpleegd.

Inschakeling van de Nederlandse industrie

Een deel van het instandhoudingsprogramma moet worden uitgevoerd door Defensiebedrijven. Inschakeling van Nederlandse bedrijven is mogelijk voor een aantal platformmodificaties en voor de levering van apparatuur.

Tijdschema

Uit doelmatigheidsoverwegingen valt het instandhoudingsprogramma tijdens de planmatig voorziene onderhoudsperiodes. Dit onderhoud is afgestemd op de levensduurcyclus van de schepen en de capaciteit bij de Marinebedrijven. Deze combinatie van werkzaamheden voorkomt tevens dat de M-fregatten onnodig lang uit de vaart zijn. Dit is van belang omdat de verminderde beschikbaarheid van operationele eenheden in de periode dat de nieuwe patrouilleschepen nog niet operationeel zijn, terwijl inmiddels zes M-fregatten zijn afgestoten.

Conform de huidige projectplanning wordt het programma voor het eerste Nederlandse M-fregat uitgevoerd in de periode augustus 2009 – augustus 2010 en voor het tweede in de periode februari 2011 – januari 2012. Na de uitvoering van het programma is een periode nodig voor het testen van de *hardware/software*-integratie, gevolgd door een periode voor beproevingen na onderhoud. Voor het eerste schip zal dit een periode van drie maanden beslaan; voor het tweede schip kan deze periode beperkt blijven tot twee maanden.

Risico's

De diversiteit en de complexiteit van de werkzaamheden die moeten worden uitgevoerd, zijn groot. De combinatie van het geplande reguliere onderhoud met het instandhoudings-programma vereist een goede coördinatie. Voor de vervanging van de computers en de software voor het platformbewakingsstelsel en het CMS, alsmede de inbouw van de nieuwe sensor voor oppervlaktesurveillance, is sprake van een gemiddeld tot hoog risico. Dit is te verklaren door de introductie van nieuwe technologieën en de ontwikkeling van nieuwe computerprogrammatuur. Om deze risico's af te dekken is in het project een afdoende risicoservering opgenomen.

Slot

Met deze brief heb ik u geïnformeerd over het project «Instandhouding *Multi-purpose Fregatten*». Met de uitvoering van dit project is het mogelijk deze schepen tot het moment van vervanging omstreeks 2020 op een doelmatige wijze in stand te houden en een effectieve inzet in het gehele geweldsspectrum te garanderen. De Directeur Defensie Materieel Organisatie zal een aanvang maken met de uitvoering van het project.

De Staatssecretaris van Defensie,
C. van der Knaap